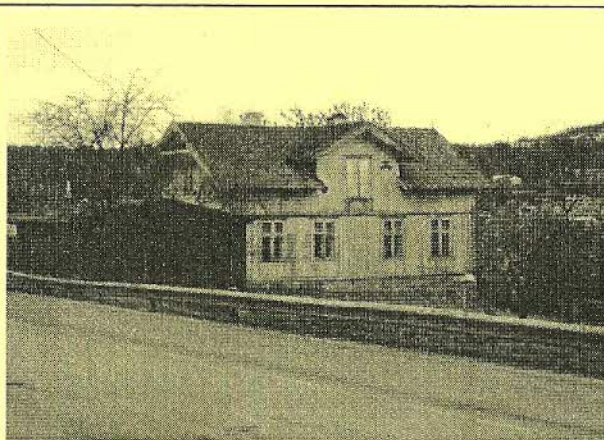

Innkalling til årsmøte 2006 Onsdag 15. februar kl. 1900.

Se side 3

Øvre Rommen Gård 1992
Litt fra historien om vårt nærmiljø –
Bydel Stovner.

Se artikkel på side 9

Jenten som sitter på
sparken har lue av
kaninskin.

Bildet er tatt i Lillestrøm
vinteren 1951.

Foto: Solveig Berg Larsen.

Se artikkel side 4

Olabillop –
en øvelse fra 1950-åra.
Se artikkel på side 5

Den spennende romanen om
Husmandsjenten fra Lilloesæteren
fortsetter på side 7

Hva skjer?

Vårens program finner du på side 3

Fra stabburstrappen

GODT NYTT ÅR!

Den tomme grøtbollen er nettopp tatt inn i stabburet. Nissen har forsynt seg godt av julegrøten som ble satt ut Julaften. Nå er vi tilbake i hverdagen.

Jeg håper at julehøytid og nyttårsfeiring er vel overstått for de aller fleste. Denne mørkeste tiden på året er fylt med tradisjoner. Familiene samles til selskaper, og det hører alltid tradisjonell mat til. Litt tyngre kan derfor mange av oss gå inn i det nye året og etter hvert den lysere årstiden.

Nå er 2005 historie. Vi har lagt bak oss et år som i høy grad har vært preget av hundreårsmarkeringen for oppløsningen av unionen med Sverige. I tillegg har det vært feiring av at det moderne norske kongehuset har eksistert i 100 år. I Groruddalen har endringene i relasjonene til Sverige i 1905 ført til minst to minneverdige arrangement. Begge i slutten av mai måned. Det store og spektakulære stevnet på Linderud Gård og et knallende møte mellom svenske og norske historiske soldater i de nyrestaurerte skansene på Bakås. Publikum strømmet til i stort antall begge steder, og den alltid tilstedeværende ordfører Per Ditlev-Simonsen uttrykte sin begeistring og var imponert over hva vi kan få til i dalen vår. Dette skal vi ta til oss og være stolte av.

Det nye året - 2006 - er et jubileumsår for Groruddalen Historielag. Vi fyller 25 år!

At det skal markeres er helt sikkert, vi er bare ikke helt sikre på hvordan. Selve stiftelsesdagen er 27. oktober, men vi tror at det blir en markering på forskudd, midt på sommeren, kanskje på Bånkall Gård. Vi skal holde medlemmene orientert om hva som skjer.

For første gang skal vi ha årsmøte i februar. Det skal i år finne sted i lokalene til jernbaneverkstedet på Nyland og kombineres med en omvisning der. Som dere vil se av aktivitetskalenderen er det flere programposter ut over våren. Forhåpentlig finner du noe av interesse.

Vel møtt til møter og vandringer.

Bjørn H. Syversen
leder

Hva skjer våren 2006?

Dato/tid	Møteplass	Aktivitet
Lørdag 4. februar kl. 1230	Deichmanske bibliotek, Bjerke	Bokkafé. I tilknytning til kunstutstillingen "Alnabrubilder" reflekterer billedkunstner Grete Marstein rundt opp- vekst på 1950-tallet kontra dagens Alnabru.
Onsdag 15. februar kl. 1900.	Mantena Grorud, Kantinen. (Tidligere. NSB Verk- sted Grorud) ved Nyland stasjon, Eilert Smiths vei.	ÅRSMØTE 2006. Årsmelding. Regnskap. Valg. Omvisning i verkstedet ved Stein Tore Skarsbø.
Onsdag 5. april kl. 1900.	Furuset Forum	Furuset IFs historie. Vidar Noreng kåserer.
Onsdag 31. mai kl. 1900.	Grønlihytta.	Speidere i Østmarka Tor Grinde og Harald Olsen kåserer om hytta, speiderbevegelsen og tidligere tiders liv og virke i denne delen av Østmarka.
Lørdag 17. juni kl. 1100.	Bånkall Gård	Groruddalen Historielag 25 år Arrangement i anledning Groruddalen Histo- rielags 25 års jubileum. Detaljer senere.

Det tas forbehold om endringer i programmet!

HUSK ÅRSMØTET 15. FEBRUAR!

Forslag til saker som ønskes behandlet på årsmøtet,
må være sendt skriftlig til styret innen 1. februar 2006.

Velkommen til våre arrangementer!

Lokalhistorie er spennende!

Under krigen var kaniner ålreite dyr

Under okkupasjonen 1940 - 1945 var kaninhold svært vanlig i mange norske husholdninger, og Østre Aker var ikke noe unntak i så måte. Kjøttet representerte et betydelig tilskudd i matveien, og for de fleste var nok dette den viktigste grunnen til å holde kaniner. Men i tillegg til matauk bød kaniner også på andre fordeler. Skinnen kunne anvendes til å supplere nødvendig garderobe. I en tid hvor man manglet det meste, og hvor oppspretting av voksne plagg for å få materiale til å sy om til barna, var slike skinn verdifulle. Det myke, varme kaninskinnet kunne, av de hendigste, forvandles til lune og gode barneluer og muffertil å putte vinterkalde hender i. Hadde man riktig mange skinn til rådighet, og hvis man i tillegg var blant de mest kyndige, kunne det kanskje også trylles fram både kåper og jakker til småjenter. Her var det store muligheter bare man behersket teknikken; - for skinnene måtte selvsagt beredes før man kunne sy dem sammen til plagg, og da gjaldt det å få tak i en god oppskrift som beskrev den riktige fremgangsmåten.

Det forelå sikkert mange beskrivelser, og resepten som gjengis nedenfor er bare en av et større antall. Den stammer fra Arneberg, Hof i Solør, og er sendt til Kjellaug Karlsen på Søndre Bånkall gård i februar 1944. Datteren til Kjellaug, Anne-Marie Tuvnes, har latt oss få gjengi den:

BEREDING AV KANINSKINN

Legg skinnene i vann, natten over. Ta dem op og flå av alt fett så godt som mulig. Kok op lake av alun og salt. Til to skinn brukes ca. 3 l. vann og 3 skjeer salt og 3 skjeer alun. Avkjøl laken til den er lunken. Legg skinnene ned i laken og arbeid dem der i 10 min. Gni hårdt. Sett dem vekk til dagen efter. Ta dem så op av laken, og varm laken til den er lunken igjen. Gni atter skinnene i laken i 10 min. Sett dem vekk til neste dag. Ta så skinnene op og vask dem godt i såpevann. Skylls så godt og henges op til tork. (Strekk dem godt ut.) Men heng dem ikke for nær ovnen. Det er best og gni skinnene mens de er fuktige. Gni dem som du vasker klær. Hardere jo bedre. Det er gniingen som er hovedsaken. Da de så er tørre og ferdige, blir de blanke ved å strø aske på hårene og la det ligge til dagen efter. (Ikke på hvite skinn.) Ryst så asken av og børst dem godt. Blir de ikke myke ved første omgang, så dynk dem og gni på nytt.

Stoffet alun, som er nevnt i oppskriften, er en aluminiumsforbindelse, kaliumaluminiumsulfat. Det var å få kjøpt hos enkelte isenkramforretninger eller i apotek.

Kaninene ble ofte familiens kjæledyr i den korte tiden de levde. Barna ga dem gjerne navn, og det kunne bli sterke scener når slaktetiden kom.

På fotografiet av de to småjentene på sparkstøttingen, har den minste på seg en lue av kaninskin. Bildet er tatt i Lillestrøm vinteren 1951 og fotografen, Solveig Berg Larsen, forteller at luea er et produkt av skinn fra de to kaninene, Prikken og Anton.

- henry -

Olabilløp – en øvelse fra 1950-åra, og da snakker vi ikke om tråbiler!

Vi har en mester i historielagets styre. En norgesmester.

Harald Olsen sikret seg NM-tittel i Olabilløp både i 1954 og 1955. En Olabil er en lett konstruksjon med lav indre friksjon og helt uten motor eller annen framdriftsutrustning. Løpene foregår i slakke utforbakker. Det gjelder ikke bare å komme i mål på den beste tiden. Nesten like viktig er det å ha bygd doningen selv. En liten finesse i konstruksjonen kan gjøre stort utslag når konkurransen kjøres. Materialene i en Olabil er vanligvis hentet fra trehjuls sykler eller barnevogner. Karosseriet er gjerne plater av kryssfinér eller huntonit på en ramme av trelekter.

Harald forteller at Aftenposten startet Olabilklubb i 1953, med ukentlig Olabilspalte i avisen. Det var de amerikanske "Soap box cars" som var mønsteret, og det var USA-reglene som Harald og konkurrentene hans bygde biler etter.

- Vi hadde klubbmøter i Aftenposten i Akersgata med byggetips, råd og veiledning. Trafikkipolitiet var med og ga trafikkopplæring.

-Vi måtte avlegge prøve for Olabilførerkort og bilene ble registrert med nummer og vognkort.

Aftenposten fraktet oss og bilene i Osloklubben til og fra konkurransene, det var jo nesten ingen som hadde privatbiler den gangen.

- Aftenposten arrangerte også Oslomesterskap og Norgesmesterskap. Politiet og bilorganisasjonene KNA, NAF og NMK støttet opp. Tro det eller ei det var 10-15000 tilskuere på Olabil NM!"

Olabilporten lever også i dag, man kan nesten si at sporten har fått sin renessanse etter femti år. Slik det praktiseres i dag virker det som et positivt tiltak for å binde generasjonene sammen. Nå er det familieteam hvor foreldre og besteforeldre støtter opp om den håpefulle Olabilfører; og nivået er høyt, det er ikke lett å hevde seg. Det arrangeres lokale mesterskap over hele landet og vinnerne går videre til NM.

Barne- og ungdomsavdelingen i NRK støtter tiltakene og likeledes firmaet Biltema, men det er en entusiastisk Olabilfamilie i Skien som er selve drivkraften.

Harald har tatt vare på vinnerbilen sin fra 1950-tallet, og nå ivrer han for at Olabil-hobbyen skal få et oppsving også i våre nærrområder.

Men han har et hjertesukk til slutt:

"Det er noen Lions-klubber som tror de arrangerer Ola-billop i vårt distrikt. Men å låne ut tråbiler er et hån mot Olabilporten", fnyser den gamle mester.

